

Ady Endre magyarság versei. Az Ugar-versek

„MIT ÉR AZ EMBER, HA MAGYAR?”

1. feladat

Alább Az ős Kaján című Ady Endre-verssel kapcsolatos kérdésekre adandó válaszokat olvashatod.

1. A kaján a magyar köznyelvben rosszakaratú, kárörvendő, másokat lenéző embert jelent. A 6. versszak „gúnyos arcú” jelzője, illetve a 8. versszak „kacag” állítmánya is igazolhatja ezt a jelentést.
2. A lírai én és az „ős Kaján” élet-halál harcát mondja el. Az „ős Kaján” keletről érkezik, és a lírai én elbukása után nyugat felé távozik.
3. A versben vannak időutalások: „A rímek ősi hajnalán”, „Piros hajnalok hosszú sorban / Suhannak el”, és leginkább az időhármasságot megjelenítő versszak: „Szent Kelet vesztett boldogsága, / Ez a gyalázatos jelen / És a kicifrált köd-jövendő / Táncol egy boros asztalon / S ős Kaján birkózik velem” végteleníti, ezzel mitikussá teszi a párviadal idejét.
4. A párviadal helyszíne egy „szent korcsmán” belül a borospoharakkal teli asztal, ez a tér azonban valójában az időhöz hasonlóan szimbolikus.
5. A vers beszélője Apollónak is nevezi „ős Kajánt”. Apolló a görög Apollón római megfelelője: ő a Múzsák karvezetője, a művészetek, így a költészet istene is.
6. A „korhely” jelző a művészisten züllöttségét emeli ki, utalhat a bornak és a márnak a görög mitológiából ismert istenére, Dionüszosra is. Dionüszosz Apollónhoz hasonlóan művész-isten volt: a tragédia-előadásokat az ő tiszteletére tartották. A jelző így egyrészt utalhat a versben megjelenített tragikumra, de a „korhely Apolló” lehet a költői én alteregója¹ is.
7. Egyszerre szent és profán: „korhely Apolló”
 - szent (uralkodói) tulajdonságok: „Bíbor palástban”, „paripásan”, „vállán bibor”, „Nagyságos úr”
 - profán (hétköznapi) tulajdonságok: „Duhaj legény”, „kegyes pajtásom”
8. Habár van a versben utalás a kettőjük közötti egyenrangúságra („cimborám”), a lírai én alapvetően nem egyenrangú „ős Kajánnal”, hanem neki alárendelt szerepet játszik. Ezt igazolja a ruházatuk („rossz zsakett” – „vállán

¹ alteregó: Másik én, a személyiség képmása, második énje.

bibor"), a lírai én könnyörgése és „ős Kaján” szótlansága, a lírai én viszonya „ős Kajánhoz” („Apám, császárom, istenem” – „bús szolgád”), „ős Kaján” megszólítása („Nagyságos úr”, „Uram”), a lírai én „törött lantja” és a lírai én legyőzöttsége.

9. A keresztény kultúrkörre vonatkozó utalások: „Feszület, két gyertya”, „bor”, „véres asztal” (a vér motívuma), „bor- és vér-áldomás”, „zúg a torna” (a lovagi párviadalra utalhat), de maga a „Kaján” is lehet a bibliai Káin név változata.

10. „Uram, az én rögöm magyar rög, / Meddő, kisajtott.”

2. feladat

Alább néhány szempontot találsz, amelyek segíthetnek megírni az Ifjú szívekben élek című Ady-versről szóló esszédet.

Ha logikusan építetted fel és tagoltad a szövegedet, akkor a formai követelményeknek eleget tettél.

Ha a személyes véleményedet választékosan fogalmaztad meg, betartottad az esszé stiláris követelményeit.

Tartalmilag akkor jó a megoldásod, ha tudtál érvelni a feladat kapcsán. Például: érvényesek lehetnek a fiatalság számára a „Szent lázadások, vágyak s ifju hitek / Örökös urának maradni” sorok, hiszen ki ne szeretne lélekben örökké fiatal lenni. Az igaz, őszinte és megszenvedett (hiteles élet) követelménye is érvényes lehet a fiatal korosztály számára. Ady verseinek utóélete és szeretete igazolhatja a költő várakozását. (Megemlíthetsz példaként néhány Ady-verset, amelyet kedvelsz.) Természetesen ellenérveket is felhozatsz, például azt, hogy Adyt csak azért olvassák ma a fiatalok, mert tananyag.